

2016-12-03
D-nr 2104/2016

Utsänt till:
Medlemmarna i AG 32

För kännedom:

-

Protokoll

nr 86

fört vid möte med AG 32 den 19 maj 2016 hos Arbetsmiljöverket i Stockholm.

Närvarande:

Bengt Sjögren, Institutet för miljömedicin, KI (ordf)
Mathias Lundin, Svetskommissionen (sekr)
Göran Lidén, Stockholms Universitet
Kresimir Iveskic, Teknikföretagen
Jouni Surakka, Arbetsmiljöverket
Göran Sävemark, Esab
Anders Wallerö, Sandvik Materials Technology

---

1. Godkännande av dagordningen

Ordförande hälsade alla välkomna.

Presentationsrunda genomfördes.

Göran Lidén nämnde att han är convenor för europeisk CEN/TC 137/WG 3 Particulate matter, som har ett projekt för mätning av aerosoler.

Kresimir Iveskic, arbetsmiljöexpert Teknikföretagen, medverkade för första gången. Han kom till Teknikföretagen för ca ett år sedan och har bl.a. ersatt Björn Hammar som gått i pension. Men uppgifter har roterats uppgifter bl.a. med Malin som tagit över angående europeiska standardiseringsarbetet. Kresimir kommer närmast från arbetsmiljöverket där han var direktör med ansvar för tillsynen i Stockholm.

Dagordningen godkändes.

2. Föregående mötes protokoll (nr 85)

Protokollet genomgicks och godkändes.

3. Arbetsmiljöutbildning för svetsning, finansierat av AFA

AFA och parterna har allokerat medel för arbetsmiljöutbildning i syfte att reducera belastningen på försäkringen. 75 Mkr totalt varav 20 Mkr redan betalats ut.

Datum och plats: 14 september Västerås och 28 september Göteborg.

Fyra timmar förberedelse innan fysisk kursdag. Två veckor före kursstart ska materialet vara deltagarna tillhanda.

Fyra timmar efterarbete: Reflektera och göra handlingsplan. Klart inom en vecka efter fysisk kursdag. Efter det får man kursintyget.

Noterade att återföra info om arbetsskadestatistiken och kringarbete till Cecilia och utbildningen.

För att kunna åtnjuta medlen måste man ha en tecknad TFA-försäkring (se www.afa.se)
(Skr. anm. AFA-pengarna är slut och kurserna ställdes tyvärr in)

4. Mangan i svetsrök – Status kring studier om påverkan på svetsare

Göran Lidén rapporterade. Han driver ett projekt om svetsning och mangan finansierat av Forte med titeln "Mangan i svetsrök – dess väg in i svetsares hjärnor och psykomotoriska/-kognitiva effekter". Projektet varar till slutet 2017, men slutdatum kommer antagligen att flyttas fram.

Man ska undersöka hur mangan tar sig in i hjärnan. 50 svetsare ska undersökas genom mätning av respirabelt damm i andningszonen, och sen undersöka transportörer av mangan i blodet. Det är bara vissa av transportörerna med vilka Mn kan ta sig förbi blod-hjärnbarriären.

Göran Säwemark, Esab, och Per Sundberg, Elga, ingår i projektgruppen.

Projektet är försenat mycket på grund av utveckling av provtagare. Man räknar med att komma igång med mätningar efter sommaren.

Etikansökan är godkänd. En sådan måste göras för att det är forskning på människor.

Man kommer mäta manganmängden i hjärnan med magnetresonansbilder (spektroskopi) i kombination med att en psykolog mäter psykomotorik.

Per Thunberg, Miljömedicin i Örebro, har presentation "Mangan i hjärnan sedd med magnetkamera (MR)" som Jouni visade.

5. Lunginflammation vid svetsning

Bengt repeterade kort historiken. Har skickats in en artikel till Läkartidningen och fått tillbaka synpunkter i ett par omgångar.

Den mynnar ut i att Folkhälsomyndigheten (FHM) borde ge rekommendationer om vaccinering avseende svetsare. FHM hade skrivit en översikt om vaccination där svetsare inte omnämns.

Noterades att det inte är alla pneumokocker man kan vaccinera emot.

Om den publiceras i Läkartidningen kan man köra samma artikel i Svetsen.

6. Svetsarätt, utbildningsmaterial för hälsa & säkerhet vid svetsning

Svetsarätt tillkom som ett projekt, finansierat av AFA och utfört av IVL, för att framställa ett utbildnings- och informationsmaterial online för hälsa och säkerhet vid svetsning. Sidan drivs fortsättningsvis av Svetskommissionen och AG 32 som kompletterar och uppdaterar.

Under Svetslärarmötet (SLM) tillfrågades svetslärarna om användningen. Vissa yrkesutbildare använder Svetsarätt, främst inom gymnasieskolan. Men långtifrån alla använder materialet.

Diskuterade och reviderade texten om medicinska kontroller.

Noterade att det inte finns krav eller rekommendationer om medicinska kontroller för ergonomi, utöver buller och vibrationer.

Noterade att arbetsolyckor och arbetssjukdomar sammantaget kallas för arbetsskador.

”Psykosocial arbetsmiljö” heter numera ”Organisatorisk och social arbetsmiljö”.

7. EMF-direktivet – status, konsekvenser och information till branschen

Janez Marinko, Arbetsmiljöverkets ansvarige för EMF, kunde tyvärr inte medverka för att rapportera status

Diskuterade huruvida strömkällor för svetsning faller under Maskindirektivet. Om inte, vilket direktiv? Göran Säwemark frågar någon expert hos sig på Esab.

Om maskinen CE-märks enligt maskindirektivet ska EMF-värden anges i märkningen.

Det är produktdirektiven som anger kravet på att EMF ska redovisas med produkten. EMF-direktivet anger krav i form av gränsvärden.

Noterade att det är avståndet mellan polerna, alltså båge och återledare som är avgörande. Så länge ledare och återledare ligger tillsammans tar fälten ut varandra. Det är mindre bra att placera sig själv mellan ledaren och återledaren.

Det blir väsentligt skillnad mellan 200 A för bågs svetsning och 5-90 kA vid motståndssvetsning. Det är också skillnad avseende frekvens. För bågs svetsning kan det handla om 1000 Hz med viss överlagring 2000 och 4000 Hz. Oklart hur det ser ut vid pistolen. Vid viss motståndssvetsning kan man ha 10 kHz i sekundärkretsen.

Det saknas standard vilket gör att man kan säkerställa jämförbara resultat. Det är ett problem om man inte kan mäta på samma sätt kan man inte lämna info till kunden om man inte vet om konkurrenten väljer att ange mycket lägre värden, för samma sak, men med en annan mätmetod.

Kresimir har inlett ett arbete med Prevent om att göra en förstudie med målsättningen att ta fram vägledning.

Det finns tre vägledningar från EU-kommissionen. En för små företag för att kontrollera om man omfattas. Sen finns det två på 150 sidor styck med teori. Länka till guiderna <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7845>

Tanken med projektet är att kondensera den informationen till något användbart. Projektledare är Amanda Wolgast. Mathias och Janez bjuds in till projektet.

Göran Säwemark noterade att TWI (Jeff Melton) har utarbetat en mjukvara tillsammans med Chalmers. Se <http://www.emfweld.eu/>.

Kan man säkerställa att man understiger insatsvärdena behöver inte göra något. Om inte måste man mäta för att säkerställa att man understiger gränsvärdena.

Särskilda områden är motståndssvetsning, plasmasvetsning och värmebehandling med induktion.

8. Arbetsskadestatistik för svetsare

Kjell Blom som är ansvarig systemförvaltare för arbetsskadestatistik på Arbetsmiljöverket medverkade och presenterade arbetsskadestatistik för svetsare för de senaste åren (**Bilaga 1**).

Fr.o.m. 2011 kodo yrke för arbetsskadorna enligt den internationella systemet ISCO-08.

Noterade att svetsning förekommer i många yrken. Över 1/3 av alla fall omfattar inte svetsare.

Noterade att det idag är 13451 som anger svetsare som sitt yrke enligt SBC. Källa AV/ISA är AVs Informationssystem för arbetsskador.

Noterar att det finns en högre risk för olyckor för uthyrd/inhyrd personal. Överrisken är 2.

Av 1913 (år 2011-2015) arbetsolyckor med sjukfrånvaro är 510 från förlorad kontroll över handverktyg, alltså slipning.

Av 506 (år 2011-2015) arbetssjukdomar totalt är 26 kopplade till svetsrök. Jämfört med 90 vibrationer, 89 buller, 50 repetitivt arbete, etc.

Det finns ett 50-tal anmälningar om arbetssjukdom kopplad till nervsystemet. Diskuterade om detta kunde vara kopplat till slipning. Slipning kan ha stor påverkan på statistiken för svetsare.

”33A” (som tidigare hette §2) syftar på arbetsmiljölagen 3e kapitlet § 3A, ”Arbetsgivare har skyldighet att rapportera in allvarliga arbetsplatsolyckor och allvarliga tillbud”. Paragrafen är straffsanktionerad.

Det finns en webbportal där man gör anmälan, www.anmalarbetsskada.se.

Noterade att de företag som hamnar högt på listan över rapporterade arbetsolyckor och arbetssjukdomar är de som har ett bra arbetsmiljöarbete, skyddsorganisation och rapporteringssystem.

50/50 av anmälningarna som kommer in är via webben respektive via papper.

Hur kan och ska vi använda detta för att informera? Vi bör skriva i tidningen Svetsen med AG 32 som avsändare. Mathias besöker Kjell för att försöka skapa underlag till en artikel. Möjligen kan AV vara avsändare. Röd tråd kan vara arbetsskadestatistik, systematiskt arbetsmiljöarbete, Svetsarätt.

Kresimir menade att detta bör vara kopplat till systematiskt arbetsmiljöarbete.

Kresimir berättade om ett Vinnovafinansierat projekt för ”noll vibrationsskador” lett av Swerea IVF. Exempel med bilning. När man nått sin dagsdos vibrationen stängdes tilluften till masken av. Atlas Copco och Husqvarna medverkar som utrustningstillverkare. Flera företag på användarsidan som provar olika verktyg. Kresimir håller en dragning om detta nästa gång.

9. Rapportering angående:

9.1 Arbetsmiljöverket

Jouni berättade att AV fått kritik från EU-kommissionen angående hur man anger HGV i olika föreskrifter.

Finns ett förslag om halvering av HGV för respirabelt mangan från 0,1 ppm till 0,05 ppm. Inhalerbart kvarstår på 0,2 ppm.

Även på förslag att HGV för kvävedioxid sänks till en fjärdedel från 2 till 0,5 ppm.

Det är sannolikt att de nya HGV kommer att ingå i kommande AFS.

Bengt berättade att den svenska kriteriegruppen som skrivit bakgrundsdokumentationen till svenska HGV, upphör att existera i år.

De beslutade föreskrifter som ännu inte börjat gälla som berör AG 32 finns via <https://www.av.se/om-oss/regel-och-foreskriftsarbete/remisser/>.

Medicinska kontroller i arbetslivet, se <https://www.av.se/halsa-och-sakerhet/lakar-och-halsundersokningar/?hl=medicinska>.

Se även <https://www.av.se/nyheter/2015/nya-foreskrifter-om-hygieniska-gransvarden/>

9.2 IIW Commission VIII

Göran berättade om mellanmöte (mellan årsmötena) med Com VIII i mitten av februari hos Intiute for Prevention and Occupational Medicine (IPA) i Bochum, Tyskland. Tekniska presentationer finns på IIWs hemsida.

Diskuterade analysmetoden för Cr(VI). Man tror att metoden är lite felaktig.

Nästa möte med Com VIII är 10-15 juli IIW årsmöte i Melbourne.

9.3 Standardisering – AGS 449 Miljö, hälsa och säkerhet

Mathias gick igenom läget för aktuella standarder och förslag (**Bilaga 2**).

Bernd Borchert (bernd.borchert@bsigroup.com) är ny sekreterare för ISO/TC 44/SC 9. Bodo Kälble omvaldes förra året som ordförande till slutet 2018.

Förra mötet med SC 9 var 8 juli 2015 Helsingfors, och nästa möte är bestämt till 16 november 2016 i Toronto.

Sverige röstade nej 2015-12-17 med kommentarer på ISO/CD 15012-3 på inrådan av Nederman.

Nytt samarbetsavtal med SIS har tecknats. Avtalet gäller endast året ut. Ny förhandling om fortsättning sker i höst.

9.4 Svetskommissionen

Mathias berättade att kansliet rekryterat Elisabeth Egerblom som ersätter Lars Johansson (pension) som ansvarig för internationella och nationella utbildningar.

Mathias nämnde att SVK tillsammans med 8 andra branschorganisationer medverkat i ett projekt, Industriteknik bas, som tagit fram ett onlineverktyg för validering av grundläggande industriell kompetens. Ett av 11 områden är hälsa och säkerhet.

Mathias nämnde Elmia Svets & Fogningsteknik 10-13 maj 2016 i Jönköping som Svetskommissionen arrangerar tillsammans med Elmia. Under mässan sker ett antal miniseminarier samt öppna föredrag.

9.5 Parterna (Metall, Teknikföretagen ...)

Inget utöver ovanstående.

9.6 Institutioner (KTH, Stockholms Universitet, Högskolan väst ...)

Noterar <http://www.vinnova.se/sv/Resultat/Projekt/Effekta/2011-01544/Noll-Vibrationsskador-steg-2/>

I övrigt inget utöver mangan (punkt 3) ovan.

9.7 Institutet (KI, Swerea, IVL ...)

Bengt berättade om medverkan i SBU, statens beredning för medicinsk och social utvärdering för att jobba med kemiska ämnen och hjärtkärlsjukdom.

I övrigt inget utöver lunginflammation ovan.

9.8 International Agency for Research on Cancer (IARC)

Inget.

10. Informationsprojekt och medlemsfrågor

Informationsprojektplanen bifogas (**Bilaga 3**).

Mikael Evefjord är arbetsmiljöingenjör på Toyota (BT) bör vara den som ersatt Roland Birath. Kresimir träffar Mikael i nästa vecka och bjuder in honom till gruppen eller förmedlar kontakt.

11. Övriga frågor

Inga.

12. Nästa möte

Nästa ordinarie möte bestämdes till **10 november 2016 kl. 10.00 – ca 15.30 hos Arbetsmiljöverket**, rum Fontänen Rum 503.

(Skr.anm. Mötet flyttat till 6 december 2016 hos Arbetsmiljöverket)

Vid protokollet

Mathias Lundin